

Megjelenik hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt.	o. 6.
Félévre	5	50 kr.
Évnyegyedre	3	"
Egy órá	1	"

Szerkesztői szállás:

belső szénutca 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábot garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wellzeile 22.) Haasensteint és Voglertól (Neuer Markt 11 szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyitott cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címszöveg. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

1870-ki XV-dik évfolyamára.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10 frt.	o. ért.
Félévre	5	50 kr.
Évnyegyedre	3	"
Egy órá	1	"

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcai könyvkereskedésbe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

A hegy megmozdult?

¶ A mi ellenzékünk szövegírói gyakran hivatkoznak az angol parlamentarizmus példájára, és ezt nagyon helyesen cselekszik, mert ott a tapasztalat maga sok oly csomót oldott meg békésen, évtizedek során, melyeket a ragyogó elmélet, s az elvont okoskodás — hogy ne mondjuk, oktalanság — csak élére tudott volna állítani, vagy karddal szétszelni. Azonban, ugyan hová vezet a legcorrectebb hivatkozás, ha a levont tanulságot gyakorlatban alkalmazni elmulasztják!

Mi is tanulmányoztuk az angol nemzet történetét s igyekeztünk megismerkedni a hármass szigetország parlamentarizmus életének mikénti fokozatos fejlődésével, üdvös megszilárdulásával; de, bár buvárlataink alapján meggyőződünk arról, mily súlyos vizsahatást gyakorol Ó-Angliára az Irlanddal szemben elkövetett régi igaztalanság, sehol sem találtunk nyomára annak, hogy valamelyik kormányképes párt az ir vizsahatás állapotokból eredő bajokat politikai párt-töke szerzésére vélte volna alkalmas eszköznek, avagy azt ily értelemben kizsákmányolta volna az épen kormányon ülő parlamentarizmus hazájában toryk és whigek egyaránt érezték, hogy a baj eredete régi, s egy részt a viszonyok kényszerűségéből származó; hogy mindkettőjüknek kötelessége annak orvoslására minden lehet, célravezető utat-módot felkutatni s a közérdek javára hasznosítani, nem pedig az akadályokat sokasítani.

Nálunk, fájdalom! ellenkező eljárást kell észlelnünk, különösen az ellenzéki journalistikában: nagy náluk az öröm, a felejt, hogy Ausztriában kényes miniszterválság van, s hogy ma már nemcsak a csehek — de a lengyelek is távollétükkel fényeskednek a birodalmi tanácsban.

Hogy e, talán nemcsak pillanatnyi zavarban lehet örövendezni, nem tagadjuk; de hogy a kik e bajon örövendeznek, nem járnak az angol parlamenti pártok által vert józan megfontolás útján — az bizonyos; ép oly kevésbé szenved kétséget az, hogy az örömpohár felé nyúló kéz nem tudja mit cselekszik.

Avagy talán igen feketén látjuk a dolgokat, s az ellenzék egyik lételemét félreismerve, tulszigorúan ítélünk?!

A mi csekély nézetünk szerint, ha szövetségeseink közt netalán a szétbomlás jelenségeit látnók is, ez óva kellene hogy intse a magyar pártokat az összetartásra; nem kellene a ziláltságnak túl, jelül szolgálni nálunk arra, hogy az egész építményt, melyet három éven át sikerült megalkotnunk, azok támadják meg alapjaiban, kik jobbat akkor sem tudtak ajánlani s a sarkpontokra nézve alig léptek elő némi módosításokkal és pedig olyanokkal, melyek vagy az absolutisticus eljelleget hordák magukon, vagy a jelen viszonyok közt elérhetetlen panaceákra utasítanak.

Aligha volt és akad valaha oly állam-böles, vagy gyakorlati államférfi, ki bebizonyítsa az ily mondva csinált oppositio hasznosságát. Mire céloz, mit vél elérni a derékbal főközlönye azzal, hogy az 1867-iki valóban „mesterművet” „nagy politikai botlásnak” nevezi, mely az utóbbi évek alatt oly bonyodalmatokat és zavarokat szült, hogy azokból „nincs kibontakozás, nincs menekülés.” A „Hon” inogni látja a „nagyszerű

mesterművet, melynek „mindkét oszlopa hibás, rozsz, süppedékes alakra épített.” Ő ezt már évek előtt megjósolta, „így kellett ennek történni: a politikai bibák és botlások soha sem maradnak megboszultatlanul.”

Vajjon mi történhetett, hogy a világ így kiesett sarkaiból? Hát lett „az egész zürzavarból” — (értsd a kiegyezési mű pár év óta mindenki által észlelt áldados hatását) lett: „delegatio crisis.”

Nézzük csak közelről ezt a delegatio-crisist.

Bizonyos lapban elszóltta magát valaki. midőn azt igyekezett kimutatni, hogy a lengyelek kilépte által csönkává lett birodalmi tanács nem választhatja meg az osztrák törvények által előírt módon és azok értelmében a delegatusokat. Azonban az ily szerű bizonyítgatás kísérletével bibelődő cikkiró megfélekedezett arról, hogy a birodalmi tanácsból nem léptek ki oly sokan, miszerint ez által a ház határozat-keptelenné vált volna, s így a birodalmi tanácsot alkotmányos értelemben csönkának nem mondhatni; de az érdekelt okoskodás még tovább ment tulbuzgóságában, midőn az osztrák törvények §§-aiból oly következtetéseket vont le, melyek elleneink által könnyen a kiegyezési mű egésze ellen lennének fordíthatók, s melyektől nemcsak a lajthántuli journalistica tartozkodott maig, de a kilépő követek sem látták helyesnek ilyesmire nyilatkozatukban czélozni, avagy arra épen hivatkozni, sőt a tekintélyes „Czas” már is oly húrrokat penget, melyek arra engednek következtetni, hogy a lengyel körökben nem gondolnak a merev elszigeteltség álláspontjának elfoglalására, a mi a lengyel érdekekre nézve hasznos nem is lehetne, s csak a tulzó csehek és társaik malmára hajtáná a vizet.

Vajjon mit szólt volna a dologhoz az elbotlott cikkiró, ha a lajthántuliak az első delegatio alkalmával Horvátország távol maradására utaltak volna? Ilyesmit még később sem pendített meg az ellenzék maga sem, pedig a második delegatioiban sem valának jelen a horvát delegatusok; ekkor a mi fenyegetéseinknek sem jutott eszükbe a magyar parlament csönkaságára hivatkozni, s azt állítani, hogy e miatt a delegatusokat nálunk törvényszerűen megválasztani nem lehet.

Már ebből is kitűnik, mekkora botlást követett el az a cikkiró, ki a „hallgatni arany” jelmondatról e szerfelett kényes ügyben megfejtkezett; s midőn az osztrák törvények elvont magyarozójává avatta fel magát, nemcsak azokat értette félre, de, akarata ellen szintugy buzditást irt a szeretlen követelések zászlósaikhoz, azokhoz, kikről Kaiserfeld oly találoán mondja, hogy: azoknak nem kell alkotmány. Találoán illusztrálja az illető cikkiró elisklást az „Ung. Lloyd”, midőn többek közt azt is bebizonyítja, hogy ama téves theoria alapján már Istria képvisletének akaratossága is kérdésessé tehetné az egész alkotmányosmű érvényét.

Lajthántul megválaszták a delegatusokat, s hogyan fogják fel az eljárást ott, mutatja az is, hogy az osztrák birodalmi tanács alsóházának elnöke Kaiserfeld a ház helyeslésével találkozt, midőn kijelenté, hogy: a delegatusok megválasztásának törnyessége semmi tekintetben sem alteráltatnak, még azon esetben sem, ha a lengyelek később sem fognának választani. Ez, ugy hisszük, az osztrák törvények legilletkeesebb magyarazata, mit correctebbé tesz még az, hogy a kilépett követek egyetlen szóval sem tettek óvást a delegationalis választások ellen, a mint ezt az elnökhez benyújtott nyilatkozatuk tanúsítja.

Igy állván a dolgok, fel nem foghatjuk, miért örövendez a „Hon” (82. szám) oly igen nagyon „a mestermű omladozásának és mielőbbi valószínű összeüledésének”; mert a tulzó oszlop sincs még oly korhadtt állapotban, mint azt ő hiszi — talán óhajtja — az innesső alaposzlop pedig erősen áll, a rázkódás nem is érinté, s hogy mit képes kiállani, már az is bizonyítja, hogy a politikában teljesen vak Sámsonok évek óta hiába próbálják azt megrendíteni, bár minden alkalommal egész erejükkel neki dőlnek, nem gondolva arra, hogy ha csakugyan leomlana, őket is maga alá temetné.

kel neki dőlnek, nem gondolva arra, hogy ha csakugyan leomlana, őket is maga alá temetné.

Az egykori gyerek is leült volt a folyó partjára s a habok tova sikamlását nézve merően: végtére váltig állítá, hogy a föld mozog; a mi ellenzéki fölápunk is így járt: nem az építésnél, hanem a rombolásnál nincs „helyén a feje”, az az: szédeleg, ezért látja a próféta a hegyet közeledni, holott biz az helyén áll, s így nem lesz az indulásból zürzavar, melynek a „delegatio crisis”-nél nagyobb következményei is lehetnének — sőt bizonyonnyal lennének is.

Ellenzékünk fölápjának általunk jelzett kárörvendő plaidirozása azt a régi maximát juttatja eszünkbe, hogy „néhány — — — ha egyszer belekezdettek valami disztelen fogatkozásba, böcsületeknek tartják, hogy tovább is kövessék, szívek őket erről ugyan vádolja, de szájok menti”; ennek pedig az az oka, hogy a főrovatokba is bebocsát oly embereket, kik „egyre haszontalanokdának”, kik „hóltig gyermekek, haboz elméjük, alhatatlan vágyódások, változó akaratok, ingó ítéletek, elő-háttra, jobrul-balra, balrul-jobbra-való nyughatatlan rándulás minden dolgok”, és soha sem jut eszükbe, hogy „sokra mehetnének, ha valami keveset jobbitanának magokon”; megdondván, hogy a „ki kezdetén vissza-él eszével, jobbára végig úgy él: lábával hurezolja, a mit fején kellett volna hordozni.”

Belügy.

Vasút Szatmártól Brassóig. Lónyay Albert és társai engedélyért folyamodtak egy vasút elomunkálataira, mely Szatmártól vagy Mármaros-Szigettől a Szamos völgyén át Dézsig, innen Sz. Régenen át a Maros völgyben Gy.-Szt. Miklósig, s végre az Aluta völgyén át Brassóig vezetettnek, esetleg szárnyvonallal Dézstől Kolozsvárig.

A magyar miniszterium keblében történendő személyváltozások, mint hitték — a legközelebbi minisztertanácsban szobakerülnek; a f. hó 11-kén tartott miniszteri tanácsban azonban nem fordultak elő, a tanácskozás tárgyát csak országgyűlés elé terjesztendő megerendezési törvényjavaslat képezte.

A közlekedési miniszteriumban f. hó 11-kén bontattak fel az offer ajánlatok a Tiszaszabályozás ügyében. Beadott 10 ajánlat, melyek közül legelőnyösebbnek tűnik fel a tizedik consortiumé a Lónyay Albert, Genesi Ferencz és Szűgyéni Emil ajánlata, kik az egész tiszaszabócsi munkálatokra vállalkozván, a mindössze 918,715 köb öl munkálatokat a kormány által kifizetett 371,290 frtért készek teljesíteni. Ezen ajánlatok zárt ülésben fognak tárgyalatni.

A magyar vasutak bérbeadására vonatkozó hírek ismét megújultak, s e híreket megerősítette, hogy a bécsi hitelintézet, az Union bank és a tiszai vasúttársaság igazgatóságai is ajánlatokat tettek a kormánynak, késznek nyilatkozván az államvasutak átvételére, ha bérbeadnának: azonban, mint a „Reform” értesít, bérbeadásról nincs szó, hanem csak az üzem átadásáról, oly formán, hogy az állam kezelése mellett vállalkozó teljesítene a forgalmi munkát. E kérdés megvitatására a közlekedési és pénzügyi miniszteriumok részéről bizottság küldetett ki.

A magyar keleti vaspálya.

(K.) Alig van építkezési vállalat, mely az elemeknek ellenséges befolyása miatt annyit szenvedett volna, mint az építés alatt álló magyar keleti vaspálya. Az utóbbi hat hó alatti folytonos esőzések miatt a nagyváradi-kolozsvári vonalon telep-leomlások mutatkoztak, melyek csak sok fáradsággal és érezhető idővesztéssel hozathattak helyre. Azonban ernyedetlen buzgalommal törekedtek a több helyen történt telep leomlásokat minden lehető eszköz igénybevételével megakadályozni. Így például a Stánánál levő nagy bemetszés 200 méternyi hosszúságban boltozattal láttatik el, s alagszerűleg készítették. Emellett közbéjött hátrányos esetek után kétségekivül senki sem fog eszálkózni, ki a vasutépítési viszonyokat ismeri, és épen nem fogja meglepni, hogy dacára minden egyéb munka csaknem tökéletes befejezésének, valamint az üzletberendezési készleteknek, mint szintén a szállítási forgalmi eszközöknek tényleges átadása után is, e pályának megnyitását még lega-

lább két hóig el kell halasztani. Az építési vállalatok azonban sem fáradságot, sem költséget nem kímélnek, s a legnagyobb erőlyvel igyekeznek, említett baj elhárításával, a vonalat a közforgalomnak mielőbb átadni; mindamellett a törekvés sikere különösen a bekövetkező időviszonyoktól függ. A pályának többi vonaláról azonban kedvezőbb tudósítást adhatunk, hol is a munkálatok gyorsan haladnak és különösen a II. section, a meddig az bizottmányilag bejáratott, a kedvezőbb időviszonyok beállta óta gyors haladás nyomai látszanak. Így a pályatest mintegy 3¼ mértföld hosszban már elkészült, melynél nem kevesebb mint 655,000 köb meter föld emeltetett ki. A kömives munkálatok, melyekhez a szükségelt anyagok a télen beszerezettek, immár megkezdettek. A kavics hordás és a felépítményi anyagok szállítása teljes folyamatban van és a vágányok Gyulaféhvárnál már hosszabb vonalon lerakvák.

A II-ik sectionnak még be nem járt részén, ugy az egész III-ik sectionál a bizottmányi bejárás f. hó 23 dikára van kitűzve, s miután minden előkészület már megtétetett, a megtörtént bejárás után az építési munkálatok azonnal megkezdhetők. A IV-ik sectionnak kiépítése — miután az erre vonatkozó beható tanulmányozások bevégezvék — az előkészítés stadiumán áll.

A nagyváradi-kolozsvári vasuton több mérnök kirándulást tévén, arról a „Nagy-váradi Lapok” ban egy hosszabb cikket írnak, melyből mi a következő érdekes részleteket vesszük át:

A vonal a kolozsvári utca végén fekvő vasut-hídtól egyenes irányban halad a wolfi erdőn keresztül Telegdig. Nevezeteseb építmény vagy akadály nem fordult eddig elő. A sinek mindenütt lerakvák, a kavicsolás kész. Telegdig magyar mozdonyon utaztunk, magyar mozdonyvezetővel. Telegd-nél csinos állomáshely van. Innét angol mozdonyon Kesztegre mentünk, mely Telegdtől körülbelül 2, Nagyváradtól 4½ mértföldnyire fekszik, s teljesen kész. A kesztegi állomás majdnem párhuzamban van Lugossal és Eleddel. Kesztegtől Révig (N.-Váradtól 7 mrf.) a sinek mind le vannak rakva és leszlegezve; a távirádpóznák szintén lerakva, s csak a sodrony hiányzik még tetejükől. A vonal Kesztegtől lehetőleg még egyenesebb mint Váradtól Telegdig.

Rév előtt mintegy negyedóránira van az állomási hely, melytől kezdve a vonal kissé jobbra hajlik a Körös felé. Ide délután 1 órakor érkezünk meg.

A Körös itt egész szélességében átmetsző hid, két közép és két sarkoszlopon, összesen tehát négy közszlopon nyugszik, felső része vasból van, és Pease-Hutchinson et Comp. darlingtoni gyárából került ki. Hossza 65 méter, mi körülbelül 80 lépésnek felel meg. A közép oszlopokat a sarkoszlopokkal egybekötő két iv hossza 18 méter egyenkint, a két középszlop közti tér pedig 22 méter. A két oszlophoz tég van hagyva, hogy háboru esetén, a szükség úgy hozván magával, a hid légherőpíthetessék.

A hid szélessége mintegy 4½ méternyi. — A hid maga gyönyörű és szolid építmény. A pont, melyen épült, a legregényesebbek egyike. A hidtől kezdve ugyanis merész kanyarulatot tesz a vonal a hegyek közé, melyek itt már összehalmazódtak, úgy hogy nem vagyunk képesek rövid távolságnál tovább figyelemmel kísérni a vonalt.

Itt kezdődnek a tulajdonképeni nagyszerű munkálatok. Csak az, ki e helyeken jár, szerethet magának fogalmat arról, mily óriási munkába kerülhetett e vonal építése.

Óriási sziklafalak emelkednek két oldalon az égbe, a rakoncátlan Körös folyó medréből kiszorítva a hegyszoros másik oldalára kénytelenítettett áttérni, hogy egy pompás kőgátnak engedjen helyet, melyen a vonal halad. A legregényesebb vidékek egyike tárul az utas szeméi előtt fel. Meztelen sziklafalak, különféle alakokat ábrázolva, barlangok, nyílások, zöldszíntű tavak, leomló zuhatagok, zugó patakok, a mesés Tündérvár váltakoznak egymással.

Igy jövünk az első nagy akadályhoz, egy körülbelül 300 lábnyi magasságu sziklához, mely közepén ketté repesztetett s két egyenesre levágott fala mint kapu emelkedik föl.

Közvetlenül utána jön az első alagút, melynek hossza 72 méter, mintegy 36 öl Kemény mészkő sziklába van vágva ez alagút, mely teljesen kész, s falai már beburkolvák is.

Ez alagút mögött a sziklák ugy összeszorulnak, hogy pusztán a vasuti gáz és a Körös számára van hely. Magas kőgát vizet s a másik alagúthoz, mely valódi remekmű. Tömör szikladarabok-

Jövő számunk a húsvéti szent ünnepek miatt csütörtökön jelenik meg.

ből épült e gát, melyek úgy vannak egymásba illesztve, hogy a víz ne hatolhaason rovátkaikba.

A második alagut egy körülbelül kétezer lábnyi magas gránit-hegy alatt visz el és szintén kész. Hossza 194 méter, mintegy 100 öl. Túlso nyílása fölött gyönyörű portálét képeznek a szikla rétegek, melyek függőlegesen vannak emeltve. — A mint ez alagutat elhagyjuk, egy völgy nyílásba jutunk, melyen meglehetősen egyenes irányban halad minden akadály nélkül a vonal egészen Orosztelekig. — Az egész egy mértékű nyílt hosszúságú vonalon a sínek lerakva, s csak a kavicsolásra várnak.

Oroszteleknél egy egész kis angol város emelkedik, melyet mi szíves vezetünk Fowles ur nevére Fowles Villáge nek keresztelték el.

Másnap a legjobb kedvben hagytuk el Fowles Villáget, és elindultunk a 3 ik alagut megtekintésére.

Ez a legnagyobb és legnehezebb munka volt. Hosszasága 270 méter, vagy is 136 öl. — A sínek benne már le vannak rakva ugyan, de itt ott még simításokat kell tenni. Az alagut mögött ismét tágas völgy kezdődik, melyen át Bánlakáig visz a vonal, mindig a Körös mentében. — Ezen vonal is teljesen kész.

Másnap ismét visszatértünk.

Közútainkról.

M.-N. Sombor, ápril 2. kán, 1870. — Régóta híres vidékünk szétágazó útjainak rossz állapotáról, de bár nagy figyelemmel kísértém is becses lapját, e tárgyban csak némileg jobb reményt nyújtó felszólalásra sem találtam.

Mellőzve minden érdeket, s mellőzve egyes falvainkat összekötő útjainkat, legyen szabad egy pár vonalt felemlíteni, melyeknek állapotát ismerni — azt hiszem — nem lehet érdektelen a t. olvasók előtt.

Ezen vonalok közt első helyen áll a bács-sombori; hossza 5—6 mérföld; építik körülbelül 20 év óta, s maig, közép számítás szerint, 28,500 gyalog- és 1,250 igánapszámot emésztett fel a megváltási pénzeket kívül: — és dacára a felhasználás tömörkedés munkájának még fele sem kész.

Szent-Páltól Zatorig a földmunka, kevés kivétellel, csaknem késznek mondható; nem hiányzik egyéb, mind erőlyes felhasználása a munkájának, s mi némelyektől panaszként felhozatik, több munkájának idefordítása.

Mily fontos, s ugyaszóvala életkérdés e nevezett vonal minél előbb kiépítése, azt majd mindenki — a viszonyokat ismerő egyén — átláthatja. Legfontosabb tényezők, ha már vidékünknek tekinteni nem kívánjuk, hogy Közép Szolnok- és Krasznamegyék csaknem egész, ugyaszintén Dobokamegye nagyobb része, melynek lakossága ezen úton szándékozik közlekedését fővárosunkkal föntartani, s ez által reméli terményeit elárulhatónak tenni; mit e vonal egyenes- és rövidsége mellett leg hamarabb, legkevesebb költség- és fáradsággal elnyerhetne is a nevezett vonal elkészültével; annyival is inkább, minthogy a legnagyobb akadályt képezett Meszeshegy erőlyes és ügyes kezek által már rég járhatóvá tétetett a közforgalomra. Dobokamegye meszesalyi része sem áll e részben hátrább, mert a nevezett hegy tetejéről Kendermál közséig az út kövezete, habár némely helyt csak fél székességre is, de kész, s kielégíti meglehetősen közt sovargó óhajainkat.

Fájdalommal kell azonban tapasztalunk, hogy legcsekélyebb kedvetlen időjárás alkalmával útjaink állapota olyan, hogy csaknem félévig lehetlenné teszi a közlekedést.

Óhajandó volna tehát az oly régóta vontatva haladó azon vonal bevégezése, mely összekötven

velünk a Szilágyságot mind a szekérposta, mind egyéb közlekedés megnyithatná, s ez által mindnyájunk anyagi sorsa nagy lendületet nyerne.

A másik vonal a sombor-b-hunyadi munkálatait haladást tekintve, az előbb említett vonalhoz hasonló állapotban van; de erőlyes kezek bevégezését még hamarabb eszközölhetnék.

Azt hisszük, hogy mindkét, különösen az utóbbi vonal felben létének az az oka, hogy az erőly csészertelen fel nem használtattak, és a mi még sajnos, hogy a munkavezetők inkább saját érdeküket nézik, minsem a köz ólősegítését.

Elkerülhetetlen kötelességünké vált tehát a közjó előmozdítása érdekében feljajdulni, s a nyilvánosság terén odabátni, miszerint a nevezett vonalok a közforgalomnak mentől előbb átadásanak; mire nézve teljes reménnyel is vagunk, hogy na. Kolozsmegye tisztségi és bizottmányi tagjai átlátván az ügy hasznos és szükseges voltát, azt felkarolják s igyekezni fognak odabátni, miszerint csészertén intézkedések által mentől előbb e nyomászó közlekedési halbellyzetet segítve legyen, és ne legyünk kénytelenek kedvezőtlen időjárásakor falvainkba beszorolni, s a gazdaságunknál oly nagy tényező, terményeinket adhasunk el a maga idejében és ott, a hol azt előnyösebben, több haszonnal tehetjük.

Sombory Lajosa.

Hétfalu, ápril 5. 1870.

Az 1868 dik évben decz. hó 5 kén szentesített, a népiskolai közoktatást tárgyaló 38 dik törv. cikk nemcsak azon egyéneket, társulatokat és egyházakat, melyek eddig is buzogtak a nevelésügy mellett ejtette mélyebb gondolkodásba és serkentette még nagyobb erő kifejtésre ezen magasztos ügy előmozdításában, hanem azokat is fel kellett hogy rázza álmaikból, kik ezen ügygyel ismeretlenek voltak, vagy ha ismerték is, de hanyagságban téspekedtek. Ezen tódvös törv. cikk az, mely tágas útát nyitott a barcasági magyar községeknek is kibontakozni a nevelési ügyöket hátráltató békókból. Nem is késtek ezen nagy horderejű törvény-cikknek legalább némileg eleget tenni, mert iskoláikat még a mult évben községekkel nyilvánítták, mire nézve Réthi Lajos tanfelügyelő úr megjelenése nagyon áldást hozó vala. Ezzel azonban be nem érve, egy nagyobb népiskola megvalósításában épen e hó elsőjén tartott egy bizalmas tanácskozás, melynek elérésére népnevelési-egylet alakítása határozottat, s ugyanezkor egy bizottmány neveztetett ki az alapszabályok kidolgozására. Hogy ezen nemes cél eléretik, kétséget sem szenved; mert lelkes, tevékeny és buzgó hazafiak állnak az ügy élén, mint hosszafutási Molnár Viktor és bácsfalusi Borecs Mihály lelkes urak.

Ugyanez alkalommal szóba jött az is, hogy vajjon mi hétfalusiak, minő álláspontot foglaljunk el a legközelebb N. Szébenben lefolyt főgyűlésmegyei gyűlés határozataival szemben, melyek által mi magyar ev. lutheránusok egyházi jogaink gyakorlásában csorbulást szenvedtünk. Sérélmések vagyunk és voltunk az eddigi jogaink gyakorlásában is, mert a kegyes szász nemzet pseudó földesúri hatalmát még egyházi tekintetben is éreztette velünk s kicsikarta a rá néző elnyűs, ránk szegény hétfalusiakra hátrányos intercalare jogot, t. i. csak azon feltétellel engedte meg a nemes szász nemzet papjainknak a káptalani gyűléseken való megjelenést s népünket érdeklő egyházi ügyeihez hozzájárulását, ha papi javadalmaink tisedesét alkalmával a szász nemzeti kasszába folynak be. Mit voltunk teendők, ha népünk ügyeit nem akartuk egészen idegen kezekre bízni, mint a megalázó föltételt elfogadni. S most ezen föltétel elfogadása után nyert jogainktól is megfosztattunk a n. szében.

Mindenki azt hitte, hogy valami mutatóvány következik és hogy a sertések valami csodás gyakorlatokra vannak betanítva. Azonban Trimalchio nem hagyta sokáig bizonytalanságban a társaságot; azt kérde: „melyiket a három közül készítessem meg rögtön vacsorára? mert kappant, fázánt s efféle semmiségeket csak parasztok készítenek; az én szakácsaim még egész borjakat is szoktak készíteni;“ ezzel legottan behivatá a szakácsot és nem várván, hogy vendégei válaszsának, megparancsolá, üljék le a legnagyobbat, és fennhangon kérde a szakácsától: „hányadik tizedből való vagy?“ a mire a szakács azt felelvén, hogy a negyvenedikből, azt kérde tovább: „vásárolt vagy, vagy pedig a házánál született?“ „Egyik sem, felele a szakács, hanem a Ponsa hagyományából jutottam birtokomba.“ „Vigyázz tehát, mondá gazdája, hogy ügyesen tálalj; mert ha nem, a drabontok tizedébe degradálalak.“ Az így figyelmeztetett szakács a konyhába vitte a sertést, Trimalchio pedig vidám arccal fordulván vendégeihez: „Ha nem tetszik a bor, mondá, mást hozatok, különben ti kell, hogy jóvá tegyétek. Én, hála istennek, nem veszek semmit pénzen, a mi enni és inni való, minden a város közelében lévő jószágomból tolok, a melyet még nem is ismerek. Azt mondják, hogy a terracina határhoz rug és a tarentivel is határos; egyébiránt szándékom megvenni Siciliát, hogy ha kedvem kerekednék Afrikába menni, a magam birtokait tessenem meg az egész útát. Hanem te Agamemnon, mond el csak, micsoda vitakérdésről értekeztél ma? Én, az igaz, nem foglalkozom ügyvédséggel, de azért a jog el-

ni gyűlés határozata folytán. Hogy ezen gyűlés határozatai törvényesek-e, azt nem vitatom, mert a bécsi és linzi békekötéseken alapuló 1791. 26., az 1844. 3. és az 1848. 50. törv. cikkek szerint mindaz ev. luth., mund a reformátusok consistóriumot, zsinatot tarthatnak. Csak az itt a kérdés, fennáll-e az intercalare s erre vonatkozó kötelességeink léteznek-e? Erre, azt hiszem, könnyű a felelet, mert a hol jog nincs, ott kötelesség sem lehet, s így attól a naptól fogva, melyen a káptalanok elűzöltek, az intercalare ránk nézve megszűnt. Érvényesíthetnek ugyan jó pártfogó szászaink előbbeni követeléseiket egyházi javadalmainkra nézve ezután is oly formán, ha kimondanák, hogy a káptalanok helyébe lépett négy világi, négy egyházi tag és egy elnökből álló bizottmányba sem magyar világi, sem egyházi tag be nem léphet az előbbeni feltétel elfogadása nélkül.

Hogy azonban ily feltételektől megkíméltesünk egyszer s mindenkorra, barcasági magyarok, szakadjunk el végképen egyháziilag nescak külön magyar esperestség alá, hanem egyuttal gyermekeinket iskoláinkban a legnagyobb pártfogásban részesítő ref. superintendentiához. Tűzzük elvül azt, hogy a mely nemzet nyelvét semmi irányban nem képes mivelní, az elsodortatik az idegen elemektől.

Mi eddig mind egyháziilag, mind politikailag németül kormányoztatunk ma is, mert a m. miniszteriumtól jövő magyar rendeletek elsőbb lefordítatnak német nyelvre s úgy küldetnek meg a mi magyar községeknek; nem csodák csodája-e, hogy még magyarok vagyunk. Politikailag elszakadni nagy nehézséggel járna, de ha meg kell lenni, ez is kivihető; egyháziilag elszakadni semmi nehézség nem áll előttünk. Azért felhívom s felkérem tisztelt barcasági magyar atyámfiai önköket, vessék mérlegbe eddigi hátramaradásunk okait, s következtessenek észszerű megállapodást a multból.

Nem sokkal csészertelűbb-e fiainkat itthon kevés költséggel, az erdélyi jól berendezett ref. főiskolákban taníttatni, mint egyebet küldve, a nagy költségeket fedezni nem lévén képesek, az iskolát elhagyni kénytelenek, s így végzett emberekre szert nem tehetvén, idegen ajkú végzett embereket kénytelenítettünk körünkbe hozni.

Nem sokkal többet tennénk e a ref. m. superintendentiához való szakadással, ha papi pályára készülő fiaink itthon, körünkben, a szülők csekély erőmegfeszítésével végezheink theological tanulmányait, s szem előtt tartván a hétfalusi nép vagyonságát, s azt, hogy a ki hazuról nem visz, biz az édes keveset hoz.

Ha a népnevelés ügyében valamit teszünk csekély erőnkhez képest, én azt hiszem, nekünk a legkönnyebb módját kell választanunk. A ref. superintendentiához való szakadásunk ránk nézve, minden tekintetben, a legnagyobb áldást hozó volna mar csak a fennebb elősört pontok szerint is. Mert ha mi külön magyar esperestséget alakítunk a szász püspökség alatt, meg plane oly formán, hogy papjaink előbbeni káptalani gyűléseiket megtartsák, akkor semmit sem teitünk, legfennebb azt értük el a szász püspök alatti magyar esperestséggel, hogy ítéleteket és rendeleteket magyarul kapnánk, s így a nevelésügynek legkisebb tevékenységet sem adoztunk. Már pedig ha szakadni akarunk, úgy szakadjunk külön, hogy abból általános hasznót húzhassunk. Szakadni akarunk kell, mert a ki legalább egyháziilag elszakadni nem akar, nem kíván, az nem boldogságot, nem szellemi elemelnetet, nem jólétet tartja szem előtt e népek, az elnyomatására, hátramaradására törekszik. Azonban állításaim csak egyéni meggyőződésből származotak. Kik tényleg tudnak az ellenkezőjét, vagy állításaim bővebb kifejtését adni, azt hiszem, ha közlik, csak a nevelésügynek használnának.

Fejér.

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése április 6 kán.

Elnök: Somssich Pál.

Jegyzők: Bujanovich Sándor, Mihályi Péter, Jámor Pál.

A kormány részéről jelen vannak: Andrássy Gyula gr, Lónyay Menyhért, Mikó Imre gr., Bekeovich K., Gorove I., Horvát B., Festetics Gy. gr., Eötvös J. báró miniszterek.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvének bítelesítése után elnök bejelenti a beérkezett irományokat:

Lónyay Menyhért pénzügyminiszter. Tisza minapi interpellációjára felelvé bemutatja a bővebb részletezést, a pénzügyi tárcza 1870 ki költségvetésében a rendkívüli fedezetnél, államjavak eladásából előirányzott 120,300 frtnyi összegről.

Továbbá az 1870 ki költségvetésben a rendkívüli kiadások fedezésére elő lévén irányozva az adó és egyéb hátralékokból befolyandó 4 millió 500 ezer frt, azt kívánta a t. kért. ur tudni, hogy ezen adó és bérlet hátralékból összegek mikor lehetkeztek, mennyit tesznek, mennyit lehet még ezen czímen az államkincstárnak várni? Az egyenes adóknál és egyéb bérleteknél a hátralék 1865. év előtt 6,139,157 frt volt; 1865. évben a hátralék 15,191,902 frt volt; 1866. évben a kiirt adóból maradt hátra az év végével 19,662,074 frt 88 kr., 1867. évben 18,905,690, 1868. évben 21,024,197 frt. Miután azonban az 1868-ik évben a hátralékokból nevezetes összeg folyt be, ennélfogva ezen számítás alapján történt az 1870. évre a 4 1/2 millió előirányzat. Egyébiránt az összes állam köveléseknél állapota decz. 31 én a zárszámadásokban lesz részletesen kimutatva, és midőn ezek be fognak adadni, akkor minden egyes részlet felismerhető lesz.

Van egy harmadik kérdése is a képv. urnak, t. i. azt mondja, hogy miután az 1868. 51. t. cz. ben az rendeletik, hogy a vasutak kamatbiztosítási külön alapjának mikénti szervezésére nézve törv. javaslat fog a miniszterium részéről benyújtatni, és továbbá, miután az 1870-ki költségvetésben ezen alpból rendelkezésre lesz az államnak azon összeg, mely a kamatbiztosításból a 70 ik évre az állam terhére esik, kívánja tudni annak jelenlegi állapotát.

Ezen alaphoz először az 1867. volt osztr. kormány által kibocsátott, és mindkét állam területének jóságaira bekebelezett, ugynevezett záloglevelek kölcsönéből 5 millió frt csatoltatott; továbbá ezen alaphoz csatoltatott az 1868. 51. t. cz. értelmében a tiszai vaspálya-társulattal kötött szerződés folytán folyóvá lett készpénz és részvénybeli összeg is. Ezek szerint állott ezen alap 1869-iki december 31-én 11,903,696 frt 49 1/2 krból.

Miután a t. ház tagjai bizonyosan az is fogja érdekelni, hogy 69 ben mi fizetett kamat biztosítás fejében, az ez iránti kimutatást is a hitel-számvevőség által elkészítettem és hozzácsatoltam ezen jelentéshez. Ezen kimutatás szerint a barcs-pécsi vasutnak fizetett biztosítás 320,575 frt volt, az erdélyi vasutnak pedig 690,496 frt 74 kr. Miután ezek is érdekes adatok, ezeket is azon kéressel teszem a ház asztalára, hogy kinyomatni és a ház t. tagjai közt kiosztatni méltóztassék. (Felkiáltások: Kinyomatandó!)

Elnök: Méltóztassék a t. ház az iránt határozni, hogy mi történjék ezen kimutatással. (Felkiáltások: Kinyomatandó!) Tehát ki fog nyomtatni, és a t. ház tagjai közt ki fog osztatni.

Mikó Imre gr. közmunka és közlekedési miniszter: Huszár Imre képv. ur által az iránt interpelláltván: „mily stadiumban áll a N. Kikindától N. Beeskerekén át Pancsovára tervezett vasút ügye a mit szándékozik a kormány e vasutvonal létesítése érdekében tenni?“

gyan, kiált Trimalchio, elfelejtetted? azt hinné az ember, egy kis borsot, vagy kőményt felejtett el rá bíteni! Húzzátok le ruháját!“ Legottan letépi a szakács ruháját, a ki két botos közt búsan megállott. Az egész vendégcsereg kezdi kérni az engedelmet a szakács számára és végre Trimalchio enged és felvidulva azt mondja: „Minthogy tehát oly feledékeny vagy, állj neki és itt szemünk előtt vedd ki a belit!“ A szakács felvette ruháját, kést fogott és kezdte félénken a sertés hasát innen is, túl is lassan kivágni, és a mint a nyílások eléggé kitágultak, egyszerre mindenféle kolbász és másféle hurka kezdett a sertés hasából kihullani, a melyeket a meglepett vendégcsereg és az összes háznép tapssal és üdvözlésekkel fogadott.

Tisztelt hölgyeim és uraim! Ne tessék binni, hogy ezzel vége Trimalchio úr ebédjének; még sok fogás étel következett, a melyek közül csak egyet említek, mivel erre a gazda különösen büszke volt. Ez volt egy halom mindenféle főtt és sült bús, a mely magát mindenféle majorság, vad és hal legváltozatosabb alakjában mutatta be, de a mely mind csupa disznóhúsból volt készítve, bizonyosságán annak, hogy már az akkori szakácsok is értették a magok mesteriségét. A dorbzolás aztán reggelig tartott sok fél tréfás, féljé dorító intermezzótól félbeszakasztva; de közel a mi ebédünk ideje. Félek tőle, hogy ha előadásom csinált önkönek étvágyot, azt inkább rosszadalmas, mint érdekes volta által cselekedte. Azért, ha ez a kis haszna volt, nem akarom azt előadásom folytatásával megemléksíni, hanem magamat ajánlvá, itt bevégezem,

TÁRCZA.

Egy gazdag római vendégség.

Művelés-történelmi vázlat Néro korából.

III.

Kérdezzük meg, hogy a sertésnek miért volt kalap a fején? Azt nyerjük felvilágosításul, hogy e sertés tegnap kellett volna hogy legyen a lakoma „pièce de resistance“-a, de a vendégek nem nyulván hozzá, ma, mint szabados jelenik meg a lakomán.

Egy Bacchusnak ültözött apród ezalatt szöbölt hordozott, és gazdája, hogy egy elmés szójátékot alkalmazhasson, e szolgáját vacsora közben felszabadítja.

Átszökünk a most következő általános beszélgetés ismétlésén, a mely pedig igen mulattató volt és a mely mély pillantást engedne tennünk a lakmározó vendégek társadalmi viszonyaiba és művelődési állapotaiiba; át a gazda nagyon eredeti dialektikai értekezését, a melylyel alkalmas mulattatta vendégeit. Ismét zeneszó mellett letakarítják asztalokat és következett a lakoma legnevezetesebb mutatóványa.

Kötféleképen fogva kolompas három fejér sertést vezettek be az étterembe, a melyek közül, a mint a vezető szolga magyarázá, egyik két, a második három éves, a harmadik pedig már vén volt.

Van szerencsém válaszolni, hogy az érintett vasut kiépítésére nézve a nyert előmunkálati engedély alapján már kész tervek is nyújtattak be vállalkozók által; engedélyezésével azonban mindaddig várni kellett, míg a szerb vasut létesítése — melyhez ezen pályának csatlakoznia kellend — nem biztosított, s nevezetesen míg a vonal csatlakozási pontja meg nem állapított; miért is e vonalat illető eddigi intézkedéseim főképen annak, — a már beérkezett általános tervek alapján eszközölt előtanulmányozására szorítkoztak. E tanulmányozások a kormányt oly állapotba helyezték, hogy mihelyt a szerb vasut létesítése biztosított, és a csatlakozási pont megállapítható: azonnal képes leendő vonal engedélyezése iránti törvényjavaslatát a törvényhozás elé terjeszteni.

Egyébiránt ezen vonal engedélyezését a kormány annál is inkább kötelességének ismeri, lehetőleg előmozdítani, minthogy az a tervezett magyarországi vasuti hálózatban befoglaltatik. (Helyeslés.)

Huszár Imre megnyugtatta érzé magát, de ohajtandó, hogy a szerb vasutakkal való csatlakozás iránt a mi kormányunk venné kezébe a kezdeményezést.

A ház tudomásul veszi a közlekedési miniszter választát és napirendre tér.

Napirenden van a budgettörvény végleges megszavazása.

A ház véglegesen megszavazza a budgettörvényt, és a főrendekhez rendeli áttételt, egyetemben a zárszámadásokról szóló képviselőházi határozatát.

A ház véglegesen megszavazza a szab. osztr. államvaspálya, valamint azon vállalatok adójának megosztásáról szóló törvényjavaslatot, melyek illetéket mindkét államterületre kiterjesztik.

A napirend harmadik tárgya a Duna folyamnak a főváros mellett szabályozásáról, s a forgalom és közlekedés érdekében Buda Pesten létesítendő egyéb munkák költségeinek fedezéséről és e munkák végrehajtási közegeiről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Térey Pál központi biz. előadó: A bizottság nevében az előterjesztett t. javaslatot a nagy és országos érdekek tekintetéből a háznak általánosságban elfogadás végett ajánlja. A részletekre nézve némi módosításokat tart fenn magának.

Irányi Dániel: Roszálja a sorajátékos kölcsönt, ezért határozati javaslatot nyújt be, mely a kormányt új tervvel benyújtására kötelezze.

Andrássy Gyula miniszterelnök kimutatja, hogy itt országos érdek forog fenn. Hivatkozik Párisra, melyet az ország segíti közvete fenntartásában. Bebizonyítja, hogy itt a municipális jog megszorítása nem forog fenn, mert meg van győződve arról, hogy minden, a mi a főváros mint a kereskedelem, ipar és közlekedés központjának emelésére szolgál, szolgál egyszersmind az állam érdekeinek emelésére is. Ennek következtében tehát szükségesnek tartotta a kormány az államkölcsönt, s elismerte, és elismeri, hogy mind e tárgyak valamint a főváros érdekei, egy egyszersmind országos és államérdekek is. Ez a szempont, melyet a kormány szem előtt tartott. Meg vagyok győződve arról, hogy a t. ház be fogja ismerni azt, hogy midőn a kormány e javaslatot a ház elé terjesztette, elegendő országos szükségnek ohajtott eleget tenni. Ennek folytán ajánlom a törvényjavaslatot a t. ház partfogására. (Élénk helyeslés jobb felől.)

Előrebocsátom röviden azt, hogy én e javaslatot, tekintettel arra, hogy országos és nemzeti érdekű vállalatok és munkálatok kivételére irányul; tekintettel másodsor azon körülményre, hogy ez nem fényűzési vagy improductív kiadásokra, hanem valóban gyümölcsöző, productív beruházásokra vonatkozó munkálatokat vesz kilitásba; tekintettel 3-szor arra, hogy nézetem szerint itt van valahára az idő, hogy a magyar kormány a főváros érdekében, melyre nézve eddig a kormányok igen keveset, lehetne mondani, semmit sem tettek, valamint tegyen, hogy Pest azon nagy feladatnak, mely hogy elértessék, úgy hiszem, pártkülönbség nélkül mindenki ohajlja, eleget tehessen azaz mielőbb Közép- és Kelet-Európa egyik metropolisává, a civilizáció és kultúra egyik emporiumává váljék. De pártolom még a törvényjavaslatot azért is, mert az állam pénzűre nézve nem találom oly terhesnek, a minőknek, megvallom, én is addig, míg a javaslatot nem láttam, tartottam.

A mi pedig Irányi Dániel képv. ur pénzügyi észrevételeit illeti, legyen szabad azokra röviden a következőkkel válaszolni; a többiek közt két kifogást méltóztatott tenni; 1-szer azt, hogy a kölcsön, mint lotteria-kölcsön elvetendő; 2-szer azt, hogy nyilvános aláírás útján jobban lehetne ezen hitelműveletet létesíteni. Az 1-sőre vonatkozólag legyen szabad következő megjegyzést tennem. A t. képviselő ur a tudományra hivatkozott. Talán nem lesznek szerénytelen, ha én is a tudományra hivatkozom. Azt mondotta a t. képv. ur, hogy a tudomány feltétlenül pálcázat tör a sorajátéki kölcsönök felett. Én azt tudom, t. ház, hogy a tudomány újabb fejlődése a közönséges lotteria-játékos és az államlotteriai kölcsön közt különbséget tesz és köteles tenni. A közönséges lotteria-játékosok magam is ismerem demoralizáló következményeit, a mennyiben az emberekben a szorgalomnak és ta-

karékosságnak üszítőnét elfojtja; de az államlotteria kölcsönökénél — felteszem, hogy a lotteria kölcsön útján nyert tőke productív módon ruháztatik be — a tőke nincs elveszve, mert a lottó-kölcsönpapir, bizonyos tekintetben, mint értékpapir szerepel s gyakran bizonyos kamattal is jár. Eltekintve ez olcsóságról, azt hiszem, nem indifferens körülmény továbbá az, hogy a lotto-kölcsönök legújabbban nem csak nálunk, hanem másutt is alkalmazásba vétettek, és ha jól vagyok értesülve, éppen a bécsi Duna szabályozásánál is a foganatba vett kölcsön művelet ez alapon történt, melyet az előtűnk fekvő törvényjavaslat foglal magában (Jól emlékszem; a B. s. 4. §. kimondja). Ezekon kívül a törv. javaslat azon elvet is foglalja magában, hogy már az első kisorsolás alkalmával 100 helyett 104, később pedig felmenőleg egészen 200 frt fizetnek ki kisorsolási érték alapján a kölcsönorsjegyi összegért. A mi a tudomány abstract-theoriáját illeti, bátor vagyok t. képviselő társunkat egy épen e napokban megjelent, kitérő és ünnepelt írónak Wirth Mikának (a ki elismert tekintély különösen ezen a téren) „Handbuch des Bankwesens“ című munkájára utalni, melynek — (a könyv nincs nálam, nem hittem, hogy szükséges lesz rája). — 58. 59-ik oldalán mondottakból kitűnik, hogy az újabbkori tudományos fejlődés az állami lotteria kölcsönöket nem tekinti többé azon feltétlenül roszuló felfogással és színben, a mint azt ezelőtt tekintette.

A mi Pestváros municipális függetlensége állított veszélyeztetését illeti, erre csak azt jegyzem meg, hogy a ki ezen előtűnk fekvő törvényjavaslatot figyelemmel olvasta át, azt nem állíthatja, abból az nem következik. Én úgy látom, hogy a magyar kormány s azok, kik e törvényjavaslat szakaszait fogalmazták, azon eszméből indultak ki, hogy e tekintetben valahára az eljárás vezetését egy, időre és helyre nézve egységes és összefüggő, nem a napi vélemény áramlatától és hullámzásaitól függő organum vagy testületnek kezébe kell letenni, s hogy e nélkül a városnak jövője s a célba vett átalakítás eléggé nincs biztosítva. Én azon véleményben vagyok, hogy a magyar kormány e törvényjavaslatnak a ház asztalára letétele által legkevésbé sem akarta megcsontítani vagy csorbitani a város municipális jogait, hanem csak egy főbb felelősséget és felügyeleti forumot kíván alkotni, melynek működése mellett teljes mértékben élhet a város mindazon érdekeinek megővására, melyek itt figyelembe vehetők. Én pártolom a törvényjavaslatot. (Élénk helyeslés jobb felől.)

Tisza Kálmán: Beszéde kezdetén válaszol a miniszterelnök és Kautz Gyula beszédeire; és ezek ellenében állítja, hogy a törvényjavaslat által igen is történik beavatkozás a főváros municipális jogába. Roszálja, hogy a miniszterium ily alakban terjeszt elő t. javaslatot, hogy előlegesen megküti a kölcsönt, mert ez által pressiót gyakorol pártjára, mely kénytelen a kölcsönt, hacsak a kormány tekintélyét és hitelét a bankárok előtt nem akarja tönkre tenni, minden változás nélkül elfogadni. Indokolja ezután azon okokat, hogy miért kéri elősorolt ellenvetései dacára a törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapján elfogadni fenntartván magának az egyes észrevételeket a részletes vitánál.

A miniszterelnök után Deák Ferencz szólott; — beszédét lapunk esztűrtűki számában szívtünk olvasóinkkal közölni.

Tordamegye közig. főbirájának Miksa Eleknek a márcz. 14-kén tartott bizottsági gyűlésen felolvasott jelentése, a megye közegészségi, közigazdasági és közbiztonsági állapotáról.

(Folytatása és vége.)

7. Az idei ujonez-jutalékból esett megyénk 371 ujonez, mely összeget tökéletesen fedeztünk. A póttartalékhoz adtuk 66 egyént és a honvédséghez összesen 195 egyént, távol lévő átlában kevés volt, minek oka a humanusabb hadkötelezettségi törvényeken kívül még az is volt, hogy a téli időben munkával kevésbé lévén a nép elfoglalva, a hadkötelezettek is tüzhelyeiktől nem távoztak el, nem lehet azonban megjegyzés nélkül hagyonom más tekintetben, hogy a téli sorozás egy a népre, mint a sorozó-bizottságra nézve sok hiányokat mutat fel.

Ugyanis a nép, mely gyermekei iránti érdeklőségből nagy számmal szokott az állítási helyekre seregelní, egy a hideg, mint változó időjárás alkalmával az átlázás ellen, különösen Al-Jára és M-Lúdas községekben elegendő fűdött helyiséggel magát el nem láthatva, a legkönnyebben előállható hűléses betegségeknek van kitéve. Továbbá a megvizsgálandó hadkötelesek vezektetése és rendre való előállítás, az állítási helyiségek szűk volta mián a sorozás menetét akadályozza és azt nehézkessé teszi.

A sorozó-bizottság tagjai a fakimélés tekintetéből, csak alkalom szerinti fűtött helyiségekre lévén utalva, a nedves falak és szobák rosz levegő kellemetlensége leszámitása mellett könnyen hűlésnek vannak kitéve.

Ohajtandó lenne, hogy az ujonezállítás, vagy az egész alkütletré nézve Tordán történjen, hol

elendő helyiségek vagynak egy a nép, mint a sorozó-bizottságra befogadására, vagy ha az állítási helyek megmaradnak, a sorozás április—május, vagy szept.—októberben végeztesse.

Az ujonezállítás mindkét kerületünkben a legjobb renddel ment végbe, mi szolgabíráink dicséretes erélyét tanúsítja.

8. A népszámlálás nevezetes műve már annyira haladt, hogy megyénk népessége kiszámítható, van összesen Torda városa kivételével megyénk alkütletré 7 járásában Gyéres várossal 104 községben férfi 40,388, nő 39,294, a felsőkerületben Sz. Régen városa kivételével 72 községben férfi 29,964, nő 68,553; összesen férfi 70,352, nő 68,553; egész összeg 138,905, ehez hozzáadva Torda városának 9,261 és Szász Régen városának 5,507 számból álló összegét, van egész Tordamegye területén összesen 153,673 lélek, mely számítás szerint az 1857-ben keresztülvett népszámitásnál a jelenlegi népességtöbblet 17,756 számot mutat fel, mindeu községben van növekedés, egyedül Gyéres városa apadt a 13 év lefolyása alatt 47 lélekkel.

Bár a fennírtított népességi szám tekintélyes, mégis megyénk 83 geographiai □ szög mfd kiterjedéséhez csakély és ez magyarázhatja annak, hogy megyénkben a föld becsé, pár népesebb vidék kivételével, annyira alant áll és földmívelésünk oly hiányos.

9. A közbiztonság megyénk egész területén sehol sem lön megzavarva, apróbb kihágásokért volt börtönnel büntetve a múlt évi deczemb. 12-ről benmaradt 6 egyénnel összesen 56. ezek közül elbocsátott 52, van jelenleg börtönbé 4.

Az eddig beérkezett 9 szolgabírói jelentés szerint tüzeset fordult elő 14.

10. A múlt bizottsági ülés óta jött be a tiszt-séghez közigazgatási ügydarab 931, ebből rendes kezelési úton ellátott 798 darab, tisztítlésileg 133 darab, miről a jegyzőkönyvek tanuskodnak.

Mely alázatos jelentésem után magamat a tisztelt bizottság kegyeibe ajánlom.

UJDONSÁGOK.

(—) A koronaherczeg f. hó 8-kán és 9-kén vizsgálatot tett, ő Felső és számos vendég jelenlétében, és minden tantárgyban kitűnő szorgalmat, haladást tanúsított.

(—) Egy valódi hazafival ismét kevesebb van! Uj h á z i L á s z l ó a szilárd jellemű hazafi, az 1848—49-ki önvédelmi harcban a híres komáromi vár kormányzója San Antonionban, Texas Statában (Észak-Amerika) f. évi márcz. 21-dikén 80 éves korában jobb létre szenderült. Halála csöndes volt és szenvedés nélküli. Mintha a sors megszánt volna a sokat hányatott száműzött bajnokot, élete végperceiben megkímélte a szenvedéstől. Nyugodjanak csendesen a távolban is hű hazafi porai!

(—) A honvédség tényleges állományához beosztott tisztok oly kevesen vannak, hogy nem győzik a sok ujonezot betanítani. A honvédelmi miniszter ennél fogva a szabadságot állományból fog be rendelői tisztakat a honvédek tanítására.

(—) Engel Gizella kisasszony husvét első napján a piaci templomban Wager Richárd „Áve Mária“-ját fogja énekelni.

(—) 1000 frtról szóló váltót találtak Budán, mely P... elfogadó nevét viseli s a kolozsvári se gely-egyletre szól. A tulajdonos a budai kapitányságnál reklamálhatja.

(—) Világkiállítás Newyorkban. A Washingtonban tervezett világkiállítás nem létesül ugyan, de az amerikaiak, ennek helyébe Newyorkban akarnak egyet rendezni és pedig 1876-ban, mint az egyesült államok függetlenségének 101-dik születése napján.

(—) Pompejiban közelebb nyílt meg újra a színház, 1790 évi szűnet után Donizetti „Ezred leányával. Laumi, a mostani igazgató, tökéletes a közönséget, hogy viselkedésük iránta is oly jó indulattal, mint elődje: Marcus Quintus Marcius iránt, kit Krisztus születése után 79 évvel temetett el a kegyetlen Vézuv. Részéről mindent el fog követni, hogy Marcus Quintus collegáját buzgóságban felülmulja.

(—) A m. kir. honvédelmi miniszterium a honi ifjúságnak a katonai ismeretek megszerzésére alkalmat nyújtandó, a pesti egyetemen már eddig-élé rendszeresített katonai tanfolyamon kívül — a jövő tanév kezdetével — még a többi kerületi parancsnokságok székhelyén működő királyi akademián is egy oly katonai tanfolyam megnyitását elrendelte. Tanároknak minden kerületparancsnokság székhelyén két tiszt fog kijelölteni, kik fejenként 500 frtból álló évi pótdíjban részesülendnek.

— Egy igen cél- és korszerű s nagy hiányt pólló művet adott közre a metre rendszerrel kolozsvári unitárius tanár Benczédi Gergely; — s annál becsesebb munka ez, mert alkalmat nyújt mindenkinek pár óra alatt megismerkedni azon rendszerrel, mely rövid időn valószínűleg nálunk is életbe lép, mert — tekintve, hogy az iparra és kereskedelemre egyaránt hátrányos egyenlőtlen mértékek és súlyok helyett minden mivelt nemzetnél a metre-rendszer áll, kétségtelen, hogy e tárgyban már kész törvényjavaslatot országgyűlésünk is el-

fogadja. A nagy gonddal kidolgozott mű ára csak 20 kr. Felhívjuk rá olvasóink s különösen gazdáink és iparosaink figyelmét.

— Nyílt levél. *) T. Sándor József szerkesztő úrnak. A „Közöny“ mai (45.) számában a jövő hétfőre tartandó felolvasókról oly módon történi említés, a mely reám nézve sérelmet involvál: azért kérem, legyen oly kegyes, lapjának tiszteletpéldányát beszüntetni. — Különben maradok Kolozsvárt, 1870. ápril 14-kén, alázatos szolgálja: Dr. Császár Károly.

— Nemes Alsó-Fejérmegyének márcz. 29. és következő napján tartott bizottsági-gyűlése alkalmával a létesítendő honvéd zenekarra következő adományok tettek: Pogány György 10 frt, Imreh Ferencz 2 frt, Joksan Nándor 2 frt, Gáspár János 2 frt, Gregori Mihály 2 forint, Szalánczy Lőrincz 2 frt, Pap Ágost 1 frt, Houchard József 1 frt, Török Antal 1 frt 20 kr, Iacze János 1 frt, Tóth Ferencz 3 frt, Veres Károly 1 frt, Wánca 1 frt, Pamílie János 1 frt, Molnár Samu 1 frt, Patitia 1 frt, Miksa Miklós 2 frt, Dr. Bocz 1 frt, Darabanth 1 frt, Medgyes Bálint 1 frt, Gaetan Miklós 1 frt, Enyedi Lajos 1 frt, Lengyel Károly 1 frt, Tóbiás Dénes 2 frt, Vajna Antal 1 frt, Szabó Ferencz 2 frt, Jakab Károly 2 frt, Fosztló Ferencz 1 frt, Baranyai Károly 1 frt, Köblös Miklós 2 frt, B. Duca 1 frt, Slafkovits Jakab 1 frt, Vén Ferencz 1 frt, Ludvig János 1 frt, Czinege István 1 frt. Ezenkívül a szolgabírók is felszolgáltattak gyűjtések telére.

(—) Dr. Korbul Bogdán, nemes Alsó-Fejérmegye derék főorvosa, hosszabb szenvedés után elhunván, nagy részvét között kísértetett f. hó 10-én az örök nyugalom helyére.

(—) Általános sajnálatot okozott azon meglepő hír, hogy Macskási, tövisi derék plebánus — még eddig bizonyosan nem tudott okból magát agyon lötte f. hó 5—6-ik napján. Cselékeit a kertbe küldötte dolgozni, maga pedig szobájába zárkózván, egy puskával meglötte magát, úgy, hogy a golyó feje tetején jött ki. Hosszas elő nem jövele roszat gyanítván a visszatért cselédekkel, ezek az ajtó kifeszítették, de már ekkor élettelenül elterülve találták. Mint derék pap és emberbarát közbecsülésben állott híveinél, ismerőseinél. Orvosi vizsgálat szerint elmeháborodási pillanatában végezte ki magát.

(—) (Necrológ.) Homorod szent mártoni Gedő Anna, a maga, valamint szeretett gyermekei: Ida, Petrichevich Horváth Gáborné, leánya Gábiella és fia; Gizella, b. Kemény Gézáné; Béla és Katalin; egy a közelebbi, távolabbi rokonok nevében, a legméjebb fájdalommal és lelki megdöbbenéssel jelent, hogy forrón szeretett férje, áldozatkész édes apa, jó rokon, eszeszelizki Szilvási Miklós, életének 61-dik, boldog házasságuk 36-dik évében, egy rohamosan jött, alig két napig tartott orbanában és tüdőlobban, folyó hó 12-kén, éjjeli 12 órakor, Hadréven, egy jobb hazába költözött. Mint az élet-erős tölgvet egy hirtelen jött vihar villáma szétlőri: úgy dőlt ki a megboldogult szeretettnek köréből váratlanul, munkabíró férfiaságának legszebb korában. Családjá nem mondhatott egy utolsó „isten hozád!“-ot sem; nem nyomhatta szeretetének és haláljának csókjait a haldokló ajkára: mert az enyészet angyla megelőzte őket, adva véghetetlen szenvedést, fájdalmat. E fájdalmat csak azok íthetik meg, kik látták a meghalodogultat, mint családfőt: önfeláldozó szeretetének gondjai közt; mint társadalmi embert: örök-vidám kedélylyel, lovagiasan, kitartó erővel, az akarat elhatározásával hatni mind arra, a mi szép, jó, nemes; és mint hazafit: a kötelesség teljesítésének mindig éber munkájában. Oh, hogy mindennek vége van örökre, visszabozhatatlanul; s oh, hogy szeretetének e miatti fájdalmát a hit és a gondviselésbe vetett megnyugvás csak enyhítheti, de meg nem gyógyíthatja! Béke, nyugalom az áldott porokon! Földi részei folyó hó 15-kén délután 3 órakor Hadréven, hol elszunyadt, hol családjá temetkező helye van, fognak átadatni az örök nyugalomnak. Hadrév, ápril 13-kén, 1870.

(—) Mészilági István, Erzsébetváros érdemű főjegyzője, élete 64-dik évében elhunyt. Temetése e hó 6-kán ment végbe, melynek ünnepélyességét az is emelte, hogy számos tisztelőin és barátain kívül F.-Fejérmegye tisztikara is megjelent ottan. A néhai, mint derék hazafi, jó családapa és hivatalnok, köztiszteletben és becsülésben állt. Béke poraira!

(—) Színház, művészet. Két jutalomjáték folyt le egymásután, hétfőn és kedden. Egyik a „Szerelemes pap“, táncosnőink javára; másik: a „Párisi élet“, farsadhatlan karmesterünk, Jakobi Jakab javára. Mindkettő élvezetes est volt s a szépen sikerült előadások közé tartozott, azonban anyagi szempontból itélve, karmesterünk korántsem részesült akkora partfogásban, mint megérdemelte volna. Ő is elmondhatja a bölcseség, hogy „a valódi érdem önmagát jutalmazza meg.“

*) Lapunk újdondása kérdőjellel kísért a hétfőre hirdetett felolvasás után oda vetett „tudományos“ kifejezést, azt vélte, hogy oly körben tartandó felolvasásoknak nem tudományosoknak, hanem népszerűeknek kell lenni; hogy ebben egyik felolvasó „sérlemet“ lát — nagyon sajnáljuk; különben kívánata szerint intézkedtünk. Szerk.

(—) A színház alapjárá Sardon Victor „Haza” (La patrie) című 5 felvonásos nagy határ drámája kerül színpadra, Paulai Ede és Szerdahelyi Kálmán fordítása után. E darab még magyar színpadon nem látott világot, és így a miénk nemcsak a fővárosit, hanem mindenkit megelőzi. Ismeretelni fogjuk.

(—) Alkalmunk volt megtekinteni az egyesülendő h. zenekör és zene-conservatorium alapszabályait, melyek e hó 18-iki közgyűlésen lesznek megerősítendők. Kiváló gondoskodást látnak ezekben, többek között a zene-tanításra, tehát a zeneörök esirájánál kezdődő fejlesztése és továbbművelésére, mely az egyetnek egyik legfőbb célja. Továbbá gond van fordítva arra, hogy az orchesterális és kamarai zene egyaránt ápoltsáék. Egyáltalán az egész alaposan, sok gondnal van összeállítva. Ezen alapszabályokat a h. zenekör és conservatorium egyes bizottsága már elfogadta egyik közlésebb tartott ülésén.

(—) Kovács Gyula a jövő kedden lépnd föl először a „Mirabeau ifjúkorá”-ban, szerdán „Egyetlen leány”-ban, pénteken „Lowoodi árva”-ban és vasárnap „Csokonai szerelme” című darabokban.

(—) A jövő heti repertoire. Hétfő: „Csikós”, kedd: „Mirabeau ifjúkorá”, szerda: „Pajkos diákok” és „Egyetlen leány”, csütörtök: „Troubadour”,

péntek: „Lowoodi árva”, szombat: „Szép Helena”, vasárnap: „Csokonai szerelme”. Előzetesülre kijelöltetnek: 25-kén „Társaságból”, 26-kán „Haza”, 27-kén „Kék szakál”, 28-kán először „Iron, iron”, 29-kén „Tell Vilmos”, 30-kán „Mária Theresia”.

KÜLFÖLD.

Páris, apr. 12. Illető helyen egyre fáradoznak azon, hogy Daru grófot a kabinetben való megmaradásra bírassák. A válság megoldását mára várják.

A kamara 9-iki ülésében Ollivier egy hozzá intézett interpellációra válaszul, a plebiscitumra vonatkozólag ezt mondá: — „Se a császárság, se a császár fölött nem történik szavazás. Ama tény, mely által a császárság fölláttatott, — többé nincs kérdés alatt. — A választók elterjesztett pont az 1852-iki tekintélyeszerző alkotmány, az 1870-iki alkotmány közti választás, — azaz az alkotmányban eszközölt szabadelvű módosítások megerősítése. Hiszik-e önök, hogy helyes eljárás volt részünkről a szabadságnak eleget tenni, miután a rendnek elég volt tette?”

A „Le Français” című lap mondja: „Teljes okunk van bizoni, hogy ha Buffet lemondása fentar-

tatik, az nem fogja elszigetelve maradni. Azonban a császár, hír szerint, hajlandó engedni a közvéleménynek ily feltűnő nyilvánulással szemben. Azonban még semmi sincs végérvényesen elhatározva. A miniserválság, úgy látszik, szerencsés megoldást vesz.”

London, apr. 12. A budget szerint a múlt évi bevételek a költségvetést túlhaladják, míg a kiadásoknál megtakarítások mutatkoznak. Az idei költségvetés tetemes költség-többletet mutat. A kincstárnok a játékkártya, arany- és ezüst-készítményekre vetett adó megszüntetését, s a jövedelmi adónak pennyvel leendő leszállítását indítványozza; továbbá kívánja, hogy a belföldi lapoknak szállítási díja 1/2 pennyre szállíttassék, a vasuti adó 4%-val és a cukorra vetett bevételi vám felével csökkentessék, és végül, hogy a külföldi váltók bélyege a belföldiekkel egyenlővé tétessék. Az alsóház a cukorvám leszállítását azonnal jóváhagyta.

Madrid, apr. 12. Némely tartományban ujlag mozgalmak vannak közeli kitörésben, melyek — úgy látszik — a carlisták által intéztetnek.

Madrid, apr. 11. Gracia bevétele csak beves harez után sikerült. A csapatok sok fegyvert

és löszert zsákmányoltak. A barrikádok a tüzéség által vétettek be. A lázadásnak tisztán socialis jellege volt, és az ujonczozás csak ürügyül szolgált.

Skutari, april 11. Valószínű, hogy Dervis pasa, Anglia tanácsára megfosztatik a főparancsnokságtól, mert Montenegroit ingerli.

Bukarest, apr. 12. A fejedelemlnek egy tizenete tudat adja a kamarának, hogy a miniszterium lemondása elfogadtatott. A kamara ülészeke — a kabinet újraalakítása céljából — még 8 nappal hosszabbítatik meg.

Távíratí tudósítás a bécsi börzéről.

Április. 15-n: 5% Metaliques 100 frt 60.50. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 69.65. Kamat 60.50. 1860. Kölcsön 96.60. Bankrészevény 715. Hitelintézeti részvény 200 frt 258.20. London 10 ft st. 100 frt. 23 1/2 kr 123.60. Ezüst 120 35. Cs. királyi arany 5.86 1/2.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 75.50. Temesi 77.50. Erdélyi 75.50. Horv.-Slavon 83.50.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

(191) 16/4 (1-3)

Klein János

első es. k. szabadalmazott

háromnka gyára

Bécsben,
Neubau, Zieglergasse, 17 sz.

ajánlja legnagyobb finom kézi háromnka- hangszerek raktárát, az azokhoz tartozó üntantó iskolákkal és több mint 800 darab legkedveltebb zenedarab füg-gelékével, a melyekhez folytonosan hozzájárulnak a számkottákban vezetett leg-újabb fordítások is; továbbá a chromatikailag hangolt kézi háromnikák minden nemeit, üntantó iskolával zongora kottákban, valamint háromnka- fuvalakat, harmoniumokat fúvóval, forgató melodiumokat és a legfinomabb száj-háromnikákat.

Bővebben a képes árjegyzékek, a melyek kívánságra ingyen és bérmentesen küldetnek meg.

Áruhely: Stadt, am Hof, 15 sz. Fiókárhely: Pest, kerepesiút, 3 sz.

(138) 16/4 (2-*)

A bécsi orvosi szaklapok NYILATKOZATAI.

!! Óvás utánzások megvételétől !!

A „Wiener medizinische Presse”
(Szerkesztők dr. Markbreiter Ph. és dr. Schnitzer Ján.)
1869-iki 49-ik számában írta:
Hoff malátakészítményét. A valódi Hoff-féle malátakészítmények, dacára a számos utánzásoknak más cégek által, minden felesen mostanig sikeresen kiálltak, s tanusított minőségükben, mint segéd- és gyógyszerek, a birodalom legtöbb vidékéről jött egyhangú elismert orvosi tudósítások szerint, mind szélesebb körökben nyerne lejárát. Nem csak mint pótszerek emésztőbajokban, szervi vesztésekben, hasmenésben, vérhasban és aranyéjszákban, hanem elsődnyadosban, gyengeségben, aszkorbán is, mint anyagképesz szerek, sokféle alkalmazást nyerne a Malátakészítmények. Sokféle kedveltségben részesülnek a Malátacukorkák, a Malátacukorléd és a Malátafüvöl-gyermekek angolbetegségében, görcély- és asztmájában.

Ezen valódi Hoff-féle készítmények fontossága a gyógyszerek kincsárában tehát naponta annyi elismerést nyer az orvosok részéről, mint kedveltséget a közönség előtt.

Dr. Wittelschöfer L. azt írta Hoff János „Wiener medizinische Wochenschrift”-je 1869 évi 89-diki számában.

Ez előtt kevés idővel volt alkalmunk a Hoff-féle Malátakészítmények gyógyhatásáról írni; ma, midőn ezen készítmények ismét egy utánzója kezdtt garázdálkodni, kénytelenek vagyunk t. olvasóinkat arra figyelmeztetni, hogy nem az utánzások (melyek közül már 1865-ben kényserítve valánk egyet elítélni), hanem udvari szállító Hoff János úr Berlinben (Bécs, Kärntnerring 11.) egyedül valódi Malátagyártmányai bizonyítottak sok beteg-ségben igen gyógyhatásúaknak és táplálónak be.

Az „Allgemeine Wiener medizinische Zeitung”
(Szerkesztők dr. Kraus és dr. Pichler)
1869-diki évfoly. 48. számából.

Hoff-féle Malátakészítmények. Hoff János úr valódi Malátakészítményének értéke anynyival többre becsülettik, a mióta azoknak utánzása kíván a forgalomba jutni, a melyek épen semmi gyógyító, tápláló, erősítő tulajdonnal nem bírnak. Valóban nem lehet tagadni, hogy a valódi Hoff-féle Malátakészítmények ez időkben mind-azoknak, a kik idült hurutban és hasmenésben szenvednek, igen hasznosak, s még azoknál is jó szolgálatot tesznek, a kik hideglelés és gazdag ki-fakadások következtében nagyon elerülendtek. Gyermekeknél, a kik egyszerű intesztinál-hurutban, vagy vesélyes folliculár-hurutban szenvednek, ezen Malátakészítmények, s különösen a Malátá kivo-nat-csakoldá külön hatást gyakorolnak.

Hoff János központi RAKTÁRA Bécsben, Kärntnerring 11. sz.

Óvás hamisítás és utánzástól.
Malátá készítményeim minden ragjegyeim meg van e névönas Hoff János.

Kolozsvártt valódi minőségben csak Karvázy Gyula úr által kaphatni.

(189) (2-3)

Csűrűlén a Daczóféle beltelenk s utáná járuló korsmakregale, — melyen kívül e helységben csak Veress Dániel urnak s a falunak van árulási joga — 1870 Szent György naptól kezdődőleg egy vagy több évre bérbe vehető. — Értekezhetni Kolozsvártt, Tompa Károly ügyvéddel, sé-tatérutza 3. szám.

(182) (3-5)

Egészségi tanácsadó

1869-diki teljes évfolyama diszkötetben kapható: Ára 3 forint.

Az előbbi évfolyamok teljes kötete 2 frt, a nem teljes 1 frt.

Megrendelhetni minden kir. posta-hivatalnál posta-utalvány által, vagy utánvételt mellett alólírtnál Pesten PETE ZSIGMOND, sebestyéntér 4 sz.

(109) (17-*)

100,000 darab pengő ezüst tallér! folyó év április 20-kán lesz Hamburg város igen nagyzerű DIJ-KISORSOLÁSA

a melynek folytán csak kevés nap alatt csaknem 2 millió darab pengő ezüst tallér fog kiírtettetni felosztva

100,000, 60,000, 40,000, 30,000, 20,000, 16,000, 12,000, kétszer 10,000, 8,000, kétszer 6,000, háromszor 5,000, hatszor 4,000, ötször 3,000, hússzor 2,000, harminczszor 1,500, egyszázharmincz-szor 1,000, kétszázharmincz 400, háromszázharmincz-öttször 200, hússzonnyolcezer ötszázszor 100, 60, 40 sat. sat. tallér nyerevényre.

Csak nyerevények húzatnak 4 o. 6. frt. beküldése mellett egy egész. 2 „ „ „ „ „ fél 1 „ „ „ „ „ negyed

sorsjegyre, a fennebbi húzásra érvényes eredeti állam-sorsjegyeket (nem igérvényeket) a leg-talább vidékekre is pontosan és titoktartással megküldök.

Nyerevények és hivatalos húzási lajstromok a húzás után azonnal megküldetnek.

Tessék minél előbb bizalommal fordulni alólírtnak a szerencsétől különösen kedvelt bankházá-hoz HECKSCHER ZSIGMOND, Hamburgban.

(107) 16/4 (2-*)

Alólírt Majer urnak breslaui fe-hér mell-szörpét idült nátház, tartós köhögés és tüdő elnyálkásodás ellen kitűnő sikerrel használtam, és egy néhány palaczk használata után egészem teljesen helyre-állott, minek folytán a neveztem szörpöt hasonló bajokban mindenkinek bizton aján-lom. Győr, 1864, június hó 25. kén.

DEÁKY ZSIGMOND,

casaropoli püspök s győri nagy prapost. Egy kisebb tüveg 60 kr., nagyobb tüveg 1 frt.

Kapható: Kolozsvártt, Binder K. gyógyszerésznél belső-monostorutza a Redout során, és C. M. MEGAY K. Fejérvártt.

(4-4) (171)

Pályázat

Az előtáti fűdői zenekarra melylyel az év júnus 1-ától tar-tó idényre, naponta 16 o. ért. frt. fizetés van egybekötve.

A zenekarnak legkevesebb 14 személyzetből kell állnia, s a kollő hang-szerekkel ellátva, hogy az naponai kétszeri szabad helyeni játéknál eléggé hallható legyen — mindazon zenekar vezetők tehát, a kik pályázni ohajá-nak, folyamodásukat a társaságuk névsorával mellékelve legkésőbb áprí-lis végéig Felső Felharmegyeiben Hidvégre birtokossági elnök gr. Nemes Jánoshoz beküldeni ne készenek.

Nyavalyatörésben (Fallsucht) szenvedőket levél általi uton gyógyít a nehzkór valódi orvosa Dr. Killisch O. Berlinben, jelenleg Louisenstrasse № 45. Eddigél 100-nál több nyavalyatörést gyógyított meg. (97) 16/4 (16-156)

Legkitűnőbb CUBAI kávé 1 font csak 96 kr.

(188) (2-3)

22-féle 1870-ki töltésű bel- és külföldi ásványos gyógyvizek

kereskedésemben nagy mennyiségben megérkeztek és igen jutányos árban kaphatók.

Ugyszintén ajánlom ez idényre is mindentéle színűi olajban tört és viz fes-ték, modérateur lámpaolaj, fehér és barna firnis, butor-, bőr-, pádimen-tem és koci lack

raktáromat,

mindentéle fűszer nemeket ismert jutányos árak mellett.

Finom asztali piros-bor kupája csak 60 kr.

CSIKY IMRE

fűszer-, festék-kereskedésében Kolozsvártt, nagypiac Szathmári-ház.

Legkitűnőbb CUBAI kávé 1 font csak 96 kr.

(95) 16/4 (13-20)

Isten áldása Kohn-nál Bécsben!!

Váltóiroda, tőzsde- és sorsjáték-iroda.

Váltóiroda.

Vásárlása- és eladása mindenféle állam- és fizetőpapírnak, arany- és ezüstpénznek, tökeelhelyezések ajánlása, szel-vények beváltása és felvilágosítások.

Sorsjáték-iroda.

Sorsjegyek és igérvények minden húzásra. 20-ad részletjegyek 1864-diki államsorsje-gyekre a 8 frt., hitelsorsjegyekre a 10 frt.- egy ily részletjegy megvásárlása által a tulajdonos azonnal játszik egy húszad részére a részletjegyen pontosan körülírt és nálunk letéteményezett sorsjegyek, és e sorsjegy egy húszad részét a 3 tulajdonos. Ily részletjegyeket a napi árfolyam szerint mindig visszavesszünk.

Sorsjegyek részletfizetésre. 1864 ki igérvények a 3 frt.

Tőzsde-üzletek.

mintegy 500 frt. letétemény lefizetése mellé minden egyes tőzsde zárássra, az az 5000 frt. pontosan és szigorún, alkuszok közbenjárása nélkül, egyenesen utalunk eszközölhetnek. Meg-hosszabbítások a legelőszóbban. A nyereség azonnal és minden levonás nélkül kifizettetik. Programm ingyen. Írás- és szóbeli megkeresésre felvilágosítás.

Kohn József és Társa,
Pénzüllő, Bécs, Stadt, Schottengasse № 6.

(13) 16/4 (2-3)

!! A hamisítás ellen óva intetik mindenki !!

Cs. kir. szab. első amerikai és angol szab. általánosán kedvelt

Anatherin-szájviz

POPP J. G.

gyakorló fogorvos és szabadsalom-tulajdonostól Bécsben, Stadt Bognergasse 2.

E szájviz, megvizsgálva a bécsi orvosi egyetem és saját 20 évi gyakorlat ál-al kitűnően hasznosnak bizonyult a száj minden kellemetlen büze ellen, valamint mű-és odvas fogaknak és gyökereknek elhanyagolt tisztítása egy a dohányszag ellen. Felülmulhatlan szer ez: beteges könnyen vérzős, idült lobbos foghús, stily, különö-sen tengeren utazóknál, csúszos és közvényes fogbetegségekben, a foghús elválása és enyészeteiben, különösen az előhaladt életkorban, miáltal idő változásokról különös érzékenységi áll be; szolgál a fogak tisztítására általában, szintegy hasznosnak bizo-nyult a foghús rothadásánál, különösen megbecsülhetlen inogó fogaknál, oly baj, mely-ben annyi görvényes szenvedni szokott: erősíti a foghúst s a fogakhoz való szilár-dabb odaragaszkodását eszközli; beteges fogakkal bírókat óvja fogfájás ellen, az igen gyakori fogképződéstől; a szájuak kellemes üdőség és hűvességet, valamint tiszta izlésképeséget kölcsönöz, minthogy abban a szívós nyálkát feloldozza, s így könnyebben eltávolítható, amiért is a szájviz-javításra behatással van.

Egy palack ára 1 frt 40 kr. osztr. ért. Bepakolásért 20 kr.

Növényi fogpor.

Tisztítja a fogakat olykép, hogy naponkénti használata által nemcsak az általában oly kellemetlen fogtö etávolíttatik, hanem a fogak máza is felhíg és szépségben fokozódik.

Egy doboz ára 63 kr. osztr. ért.

Anatherin fogpásztá.

E fogpásztá egyik legkényelmesebb fogtisztítószér, mivel sem-miért nem használhatjuk, hogy a fogak eredeti alakjai ismét helyreállíttassanak, s hogy ál-tala csontszű tovább terjedése megakadályoztassék, miáltal az életmaradékok továbbá összegyűjtése, valamint a nyál és egyéb folyadékok, s a csontanyag további megingása a fog íng (mitől a fog-fájdalom származik,) megféltatik.

Egy szelence ára 1 frt 22 kr. osztr. ért.

Fogódom.

Ezen fogódom azon por és folyadékból áll, mely az üres korhadt fogak kitömésére azért használtatik, hogy a fogak eredeti alakjai ismét helyreállíttassanak, s hogy ál-tala csontszű tovább terjedése megakadályoztassék, miáltal az életmaradékok továbbá összegyűjtése, valamint a nyál és egyéb folyadékok, s a csontanyag további megingása a fog íng (mitől a fog-fájdalom származik,) megféltatik.

Egy tok ára 2 frt 10 kr. osztr. ért.

RAKTÁRAK

ezen, kitűnő tulajdonságai miatt mindenütt, sőt Németország, Helvétzia, Török- és Angolország, Amerika, Holland, Belgium, Olaszország, Kelet és Dél-Indiában méltán érdemelt elismerésben részesült cikkek léteznek valódi és friss minőségben.

Egy palaczk ára mint eddig 1 frt 40 kr. o. ért.

Kapható: Kolozsvártt: WOLFF J., Dr. HINZ Gy. ENGEL J. és BINDER gyógyszerészek és KARVÁZY J. Tordán: Wolff gyógyszerész. Dédesen: Krémer Sámuel. Dévén: Bosniaki és Gergely. Medgyesen: Foltbert gyógyszer. Nagy-Ényeden: Oberth J. gyógyszer. M. Váradhelyt: Fogarasi D. és Bucher. Szászvárosban: Leonhardt. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Weiss gyógyszer. Sz. Somlyán: R. Tarsa Jón. Kézdí-Váradhelyt: Nagy Jakab. Bőszörményben: Lányi J. gyógyszer. Nagy-Bányán: Papp gyógyszer. N.-Károlyban: Jellinek gyógyszer. Sainyer-Várallyán: Gerber gyógyszer. Szabonban: Sill Mih. Müller gyógyszer. Záhóron: Steiner. Brassóban: Fabik gyógyszer. Jekelines gyógyszer. Anken C. és társa. Károly-Felvártt: Wagner könyvtáros. Segesvártt: Markus Fr. Teutsch J. B. Misselbacher. Besztercén: Dietrich és Fleischer. Tergovits Ed. Nussbeck, Tectoris G. M. Nyir-egyhásdán: Bacsi B. gyógyszer. Reich, Pavlovich. Balázstódnán: Fülöp és társa. N.-Ármáson: Beck M. Gy.-Sz.-Miklóson: Mikló M. Sz.-Údvarhelyt: Beczasi Em. Földvártt: Temmer E. Basabon J. v. Müller, gyógyszerész.